

Projekt

z dnia 2 marca 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR LIII/338/2023
RADY GMINY LIPUSZ**

z dnia 6 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.) **Rada Gminy Lipusz uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipusz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska

Załącznik Nr 1 do Uchwały
Nr LIII/338/2023
Rady Gminy Lipusz
z dnia 6 marca 2023 roku

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025

SPIS TREŚCI:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawa prawna.....	4
III.	Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny	4
IV.	Analiza sytuacji oraz wsparcia udzielonego rodzinom zamieszkałym na terenie Gminy Lipusz.....	5
V.	Adresaci Programu	18
VI.	Cele, działania i wskaźniki Programu.....	18
VII.	Przewidywane efekty	21
VIII.	Źródła finansowania Programu.....	22
IX.	Realizatorzy Programu	22
X.	Ewaluacja i monitorowanie Programu.....	23
XI.	Podsumowanie	23

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025 jest kontynuacją programu wspierania rodziny, realizowanego w latach wcześniejszych. Powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.), według której gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program został opracowany na podstawie analizy sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz weryfikacji zapisów minionego programu.

Ideą programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, roli, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Głównym jego celem jest wszechstronne wsparcie rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Program zakłada, iż w obliczu złożoności problemów w rodzinach dysfunkcyjnych konieczna jest interdyscyplinarna, partnerska współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu ze wszystkimi przedstawicielami pracującymi na rzecz dobra dziecka i rodziny. Ponadto zawarte w programie propozycje pomocowe opierają się na zasadzie wzajemnej współpracy i aprobaty ze strony rodziny, głównie z wykorzystaniem zasobów jakie posiada dana rodzina. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej od momentu powzięcia informacji o przeżywanych przez nią trudnościach. Pozostawienie rodzin bez wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Realizowane w ramach Programu zadania, będą koncentrować się także na rodzinie w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

II. Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025 określa zadania własne gminy wynikające z:

1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
5. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

III. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną, przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
 - a. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b. kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej,
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

IV. Analiza sytuacji oraz wsparcia udzielonego rodzinom zamieszkałym na terenie Gminy Lipusz.

Punktem wyjścia do określenia celów kolejnego programu na lata 2023 – 2025 dla Gminy Lipusz jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu.

Powody, dla których Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu w ostatnich trzech latach udzielał wsparcia rodzinom przedstawia poniższa tabela:

Powód ubiegania się o pomoc społeczną	2020 r. liczba rodzin	2021 r. liczba rodzin	2022 r. liczba rodzin
Ubóstwo	91	70	84
Bezdomność	3	4	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	32	21	20
Bezrobocie	7	7	13
Niepełnosprawność	57	56	57
Długotrwała lub ciężka choroba	17	10	10
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Alkoholizm	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Powyższe dane wskazują, że ubóstwo jest podobnie jak w latach 2017 – 2019 czynnikiem dominującym w kwestii udzielania pomocy. Kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietność. Ponadto, jak wynika z danych zawartych w tabeli liczba klientów pomocy społecznej w 2021 roku obniżyła się, natomiast w 2022 roku wzrosła. Zwiększyła się liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba osób korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności.

Przyznanie wsparcia danej rodzinie może nastąpić na podstawie więcej niż jednej przyczyny. Przeprowadzając wywiad pracownik socjalny może uznać, że rodzina kwalifikuje się do pomocy z powodu np. ubóstwa oraz niepełnosprawności. Rzeczywistą liczbę osób i rodzin objętych pomocą społeczną w ostatnich trzech latach przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020 r. liczba rodzin/ osób w rodzinie	2021 r. liczba rodzin/osób w rodzinie	2022 r. liczba rodzin/osób w rodzinie
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania)	203 / 603	165 / 480	171 / 512

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu udzielał także wsparcia w postaci **pracy socjalnej**. Jest ona świadczona przez pracowników socjalnych osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Pracownicy socjalni pomagali m.in. w: wypełnianiu dokumentów, załatwianiu spraw urzędowych i sądowych, rejestracji do lekarzy specjalistów, motywowaniu do podejmowania i utrzymania zatrudnienia, organizacji pomocy rzeczowej, dostarczaniu żywności, podejmowaniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy. Praca socjalna może być udzielana także w oparciu o kontrakt socjalny. Przedstawia to poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020 r. liczba rodzin / liczba osób w rodzinach	2021 r. liczba rodzin / liczba osób w rodzinach	2022 r. liczba rodzin / liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	61 / 161	168 / 525	82 / 215
Praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny	11 / 37	9 / 27	9 / 31

Typy rodzin z dziećmi, które zostały objęte pomocą społeczną przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020 r. liczba rodzin	2021 r. liczba rodzin	2022 r. liczba rodzin
Rodziny z dziećmi ogółem	94	109	79
o liczbie dzieci: 1	20	22	20
2	26	40	31
3	31	31	16
4	13	12	11
5	2	3	1
6	2	1	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	25	22	36
o liczbie dzieci: 1	13	10	16
2	8	8	14
3	4	3	3
4 i więcej	0	1	3

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli, najczęściej z pomocy korzystały rodziny mające od jednego do czworga dzieci. Zauważalny jest spadek rodzin z dziećmi, które korzystały ze wsparcia w roku 2022.

Dożywianie dzieci w szkole przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dożywianych dzieci ogółem	148	113	138
w tym dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	57	49	57
w tym uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	91	64	81

Dane zawarte w tabeli wskazują, że liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Mniejsza liczba dzieci korzystała z dożywiania w 2021 roku.

Osoby doświadczające przemocy objęte są w Gminie Lipusz wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz. Zespół prowadzi obsługę Procedury „Niebieskie Karty” oraz interweniuje we wszystkich zgłoszeniach dotyczących problemu przemocy w rodzinach.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz w ciągu ostatnich trzech lat przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	Rozpoczęte w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Rozpoczęte w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Rozpoczęte w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku
Liczba rodzin	9	13	4	14	7	10
Kobiety	12	16	8	20	9	12
Mężczyźni	13	18	9	24	7	13
Dzieci	12	21	9	24	11	14
Liczba osób doświadczająca bezpośrednio przemocy	9	13	5	15	7	10
Kobiety	9	12	4	13	6	8
Mężczyźni	0	0	0	0	0	0
Dzieci	0	1	0	1	1	1
Osoby starsze po 60 r.ż.	0	0	1	1	0	1

Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie	9	14	4	15	7	10
Kobiety	0	1	0	1	0	0
Mężczyźni	8	13	3	12	7	10
Dzieci	0	0	0	0	0	0
Osoby starsze po 60 r.ż.	1	0	1	2	0	0
Liczba sporządzonych NK	10	14	4	16	10	14
Przez Funkcjonariuszy Policji	10	12	1	11	7	9
Przez Pracowników oświaty	0	0	0	0	0	0
Przez Pracowników służby zdrowia	0	0	0	0	2	2
Przez Pracowników pomocy społecznej	0	2	2	4	1	3
Przez Pracowników GKRPA	0	0	1	1	0	0

Wyniki zawarte w powyższej tabeli sugerują nieznaczny spadek liczby zakładanych Niebieskich Kart. Obserwujemy w ostatnim roku sytuację zakładania kolejnych Niebieskich Kart w toku trwającej już procedury w danej rodzinie. Były to trzy kolejne Niebieskie Karty zakładane przez Policję, miały więc charakter interwencyjny. Przedstawia to poniższa tabela:

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba kolejnych NK założonych w toku trwania procedury w danej rodzinie	1	1	3

Zgodnie z ustawą zakończenie procedury Niebieska Karta możliwe jest w dwóch przypadkach:

- kiedy spełnione są następujące warunki: ustanie przemocy, uzasadnione przypuszczenie zaprzestania dalszego stosowania przemocy oraz realizacja indywidualnego planu pomocy;
- kiedy Zespół stwierdza brak zasadności podejmowanych działań.

Liczbę zakończonych przez Zespół Interdyscyplinary w Lipuszu Niebieskich Kart na przestrzeni ostatnich trzech lat przedstawia poniższa tabela:

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba zakończonych procedur NK ogółem	2	12	7
z powodu ustania przemocy	1	12	3
z uwagi na brak zasadności	1	0	4

O rodzajach przemocy z jaką mamy do czynienia wśród rodzin, gdzie uruchomiona została procedura Niebieskiej Karty informuje poniższa tabela:

Rodzaj przemocy:	2020 r. liczba osób w rodzinie	2021 r. liczba osób w rodzinie	2022 r. liczba osób w rodzinie
Fizyczna	33	22	29 A
Psychiczna / emocjonalna	37	26	35 B
Seksualna	0	0	4
Ekonomiczna	0	0	0
Zaniedbanie (wobec dzieci)	1	1	0

A – w tym podejrzenie przemocy fizycznej wobec jednego dziecka.

B – w tym podejrzenie przemocy psychicznej wobec jednego dziecka

W powyższej tabeli uwzględniono osoby zamieszkujące wraz z osobą podejrzaną o bezpośrednie doznawanie przemocy, ponieważ przemoc pośrednio dotyka wszystkich członków rodziny. Pominięto osoby podejrzone o stosowanie przemocy.

Rodziny dotknięte przemocą mogły liczyć na pomoc i wsparcie w postaci różnego rodzaju poradnictwa. W ostatnich trzech latach osobom dotkniętym przemocą oraz podejrzanym o stosowanie przemocy zostało udzielone wsparcie w postaci porad psychologicznych, prawnych, socjalnych, zawodowych oraz rodzinnych. Klienci zostali skierowani na specjalistyczne terapie czy warsztaty dla ofiar przemocy, sprawców przemocy, osób uzależnionych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu w przypadku rodzin, gdzie istniało podejrzenie zagrożenia dla bezpiecznego funkcjonowania i rozwoju dzieci, kierował do Sądu Rejonowego w Kościerzynie III Wydział Rodzinny i Nieletnich **wnioski o wgląd w sytuację rodziny**. Najczęściej były to rodziny, gdzie obecny był problem przemocy, uzależnień lub zaniedbania wobec dzieci. **W 2020 roku były to dwa wnioski, nie wystosowano takiego wniosku w roku 2021, natomiast w roku 2022 zostały złożone dwa wnioski o wgląd w sytuację rodziny.**

Sytuacja lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu. Rodziny z dysfunkcjami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu

własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, uzależnienia, przewlekłe i ciężkie choroby a także niepełnosprawność intelektualna, czy problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, brakiem umiejętności interpersonalnych, niezaradnością prowadzenia gospodarstwa domowego, nieumiejętnością gospodarowania budżetem domowym, problemami wychowawczymi. **Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obejmowane są pomocą asystenta rodziny.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu zatrudnia jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. W okresie pandemii i wprowadzonych ograniczeń, asystent rodziny miał regularny kontakt z rodzinami. Ciągłość pracy asystenta rodziny została zachowana poprzez regularny kontakt telefoniczny ze wszystkimi rodzinami, które zostały objęte jego wsparciem. W rodzinach, gdzie było podejrzenie przemocy lub wymagała tego złożoność problemów, asystent rodziny z zachowaniem zasad bezpieczeństwa kontaktował się bezpośrednio z członkami rodziny.

Charakterystykę pracy asystenta rodziny w Gminie Lipusz w ostatnich trzech latach przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	11	10	7
Liczba dzieci w rodzinach	24	24	15
Problem przemocy w rodzinie, założone NK – liczba rodzin	4	3	2
Problem uzależnienia w rodzinie – liczba rodzin	5	5	3
Problem długotrwałej choroby i niepełnosprawności intelektualnej	7	6	5
Brak wystarczających umiejętności w pełnieniu ról rodzicielskich	11	9	6
Brak wystarczających umiejętności interpersonalnych powodujący nieumiejętność rozwiązywania powstających w rodzinie konfliktów	7	6	5
Brak należytej aktywności zawodowej i społecznej	4	4	4
Trudne warunki mieszkaniowe	4	3	2
Nieporadność w sprawach organizacji życia codziennego, gospodarowania budżetem domowym	6	4	2
Prowadzony w rodzinie nadzór kuratora – liczba rodzin	5	3	4

Rodziny z którymi zakończono współpracę po zrealizowaniu planu pracy	3	2	1
Rodziny z którymi podjęto inną formę współpracy.	0	0	1
Rodziny, które zrezygnowały ze współpracy mimo braku realizacji planu pracy.	0	0	1
Rodziny z którymi zakończono współpracę ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	1	1	1
Rodziny objęte monitoringiem, także po zakończeniu współpracy	3	2	3
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	0	0	0
Liczba dzieci z terenu Gminy Lipusz umieszczonych w pieczy zastępczej	0	0	0

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu wynika, że w ostatnim roku spadła liczba rodzin, które potrzebują wsparcia asystenta rodziny. Ponadto w ciągu ostatnich trzech lat żadne dziecko z terenu Gminy Lipusz nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Sytuacja nie zmieniła się do dnia dzisiejszego. Tym samym zrealizowany został jeden z celów Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2020 – 2022.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny stanowi cały czas wyzwanie dla Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca nie otrzymuje wynagrodzenia za pełnioną rolę. Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia Wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Obecnie na terenie Gminy Lipusz brak jest rodzin chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu podobnie jak w latach wcześniejszych przeprowadził wywiady z kilkoma rodzinami, jednak nie wyraziły one zgody na pełnienie roli rodziny wspierającej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz w ostatnich trzech latach odnotowała spadek wpływających wniosków o podjęcie leczenia odwykowego. Sytuacja ta przedstawia się następująco:

- 2020 rok – **15 wniosków**,
- 2021 rok – **5 wniosków**,
- 2022 rok – **6 wniosków**.

Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem nie ma możliwości przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Podstawą leczenia osób uzależnionych jest dobrowolność, a podstawowym narzędziem pracy GKRPA motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia. Istnieje możliwość zobowiązania danej osoby do leczenia odwykowego, ale decyzję taką może podjąć jedynie Sąd na wniosek GKRPA. Osoba taka musi posiadać diagnozę, że jest osobą uzależnioną od alkoholu, co potwierdza opinia biegłych psychologa i psychiatry. Ponadto, aby dana osoba mogła być zobowiązana do leczenia odwykowego związanego z nadużywaniem alkoholu musi spełniać jedną z czterech przesłanek:

- 1) przyczynianie się do rozkładu życia rodzinnego,
- 2) wpływ na demoralizację nieletnich,
- 3) uchylanie się od pracy,
- 4) zakłócanie spokoju i porządku publicznego.

W roku 2020 odbyły się **4 posiedzenia** Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz. W latach 2021 i 2022 było to po **5 posiedzeń**.

Dane dotyczące kierowania zgłaszanych do Komisji osób na opinię biegłych, przedstawiają się następująco:

- w **2020** roku skierowano na opinię biegłych **8 osób**, w tym **5 osób** zgłosiło się na badanie i uzyskało opinię osób uzależnionych,
- w **2021** roku Komisja skierowała na opinię **5 osób**, w tym **4 osoby** zgłosiły się na badanie i uzyskały opinie osób uzależnionych od alkoholu,
- w **2022** roku skierowano na opinię biegłych **3 osoby**, które zgłosiły się na badanie i uzyskały opinię osób uzależnionych od alkoholu.

Opinia biegłych zawiera zawsze zalecenie do podjęcia odpowiedniej formy terapii dla osób uzależnionych. Jest to albo terapia stacjonarna odbywająca się w odpowiednich ośrodkach terapii uzależnień, trwająca średnio osiem tygodni, albo terapia w warunkach ambulatoryjnych, realizowana w przychodniach lub poradniach w formie terapii indywidualnej lub grupowej.

Zobowiązanie do leczenia odwykowego stosowane jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w Sądzie, do zakładu leczniczego na podjęcie kuracji, jeśli odmawia ona współpracy z GKRPA. Nie ma jednak możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania pacjenta w zakładzie lecznictwa odwykowego wbrew jego woli. W ciągu ostatnich trzech lat GKRPA w Gminie Lipusz złożyła dwa wnioski do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Było to w roku 2020.

Od października 2021 roku w Gminie Lipusz zatrudniony jest pedagog oraz jednocześnie specjalista psychoterapii i terapii uzależnień w procesie certyfikacji. Daje to możliwość uczestnictwa w profesjonalnej terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Także poradnictwa dla rodziców oraz dzieci i młodzieży z problemami

wychowawczymi. Udzielone wsparcie mieszkańcom Gminy Lipusz w wymienionym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2021 r. W okresie od X 2021 – XII 2021 r.		2022 r. W okresie od I 2022 r. – XII 2022 r.	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
Osoby uzależnione	2	7	5	35
Osoby współuzależnione (w tym DDA)	4	10	4	56
Poradnictwo młodzieżowe	6	7	3	44

W Gminie Lipusz funkcjonuje także **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych i rodzin z problemami uzależnień. W okresie minionych trzech lat liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym wyniosła **79**, natomiast liczba porad dla członków rodzin osób uzależnionych oraz dotkniętych przemocą – **32**.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie **Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”**. W/w ustawa wskazuje, że wsparcie to będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, m.in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci. Jednakże ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione będą mogły być objęte pomocą asystentów rodziny. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. Rodzina będzie mogła skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Rola asystenta rodziny miałyby sprowadzać się do koordynowania wymienionego zakresu działań. W Gminie Lipusz nie ma rodzin, które korzystałyby ze wsparcia asystenta rodziny na podstawie ustawy „Za życiem”. Tylko w 2021 roku przyznano jedno świadczenie jednorazowe z tytułu urodzenia się żywego dziecka. Świadczenie to jest przyznawane na podstawie wniosku i odpowiedniej dokumentacji w wysokości czterech tysięcy złotych.

W ramach organizacji czasu wolnego, dzieci z terenu Gminy Lipusz uczestniczyły w **koloniach letnich** organizowanych przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Oświatowo – Wychowawczych im. Teresy Kras w Lublinie a finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku. Udział w tych koloniach był przeznaczony dla dzieci z terenów wiejskich,

pochodzących z rodzin o niskich dochodach i w ostatnich trzech latach przedstawiał się następująco:

1. W dniach od 07.08.2020 r. do 18.08.2020 r. w koloniach wzięło udział **5 dzieci**, miejscem wypoczynku był Ośrodek Wypoczynkowy „Józefina” w miejscowości Ochotnica Dolna w województwie Małopolskim.
2. W dniach od 26.06.2021 r. do 07.07.2021 r. w koloniach wzięło udział **5 dzieci**, miejscem wypoczynku było Schronisko Młodzieżowe „Bieszczadnik” w miejscowości Lesko w województwie Podkarpackim.
3. W dniach od 07.07.2022 r. do 18.07.2022 r. w koloniach wzięło udział **4 dzieci**, miejscem wypoczynku było Schronisko Młodzieżowe „Bieszczadnik” w miejscowości Lesko w województwie Podkarpackim.

Natomiast w środowisku lokalnym, jednym z organizatorów czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz całych rodzin z terenu Gminy Lipusz jest Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Lipuszu, który w latach 2020 – 2022 organizował szereg działań. W poszczególnych latach działalność ta przedstawiała się następująco:

Rok 2020 (Pandemia):

1. W okresie ferii zimowych zorganizowano wyjazdy do kina Remus (2 wyjazdy), na kręgielnię Chojnicach (2 wyjazdy) i basen w Bytowie (2 wyjazdy). Średnio każdy wyjazd liczył ok. 40 – 45 osób.
2. Przedstawienia teatralne w sali GOKSiR Lipusz (3 razy). Średnio na każdym przedstawieniu obecnych było około 110 osób.
3. Warsztaty wrotkarsko – rolkarskie w okresie wakacji – 4 warsztaty po około 15 – 20 uczestników.
4. Warsztaty rękodzielnicze (przeprowadzone z LOT Serce Kaszub) – 8 warsztatów po około 15 – 20 uczestników.
5. Rajdy rowerowe – 3 rajdy po około 15 uczestników.
6. Wakacyjne turnieje piłki nożnej z cyklu Grand Prix Lipusza 2020 – 4 turnieje po około 80 osób.
7. Wakacyjne turnieje siatkówki plażowej z cyklu Grand Prix Lipusza 2020 – 4 turnieje po około 20 osób.
8. Sierpniowe Spektakle Teatralne w Plenerze – 4 spotkania po około 30 osób.
9. Warsztaty pieczenia pierników dla klas I – III łącznie około 180 osób.

Zajęcia sekcji kół zainteresowań i szkółek odbywające się w GOKSiR Lipusz w 2020 roku były mocno ograniczone przez panującą pandemię i często prowadzone były online:

1. Język angielski – 136 osób uczestniczących systematycznie.
2. Zajęcia taneczne – 27 osób uczestniczących systematycznie.
3. Szachy – 21 osób uczestniczących systematycznie.
4. Zajęcia z aerobiku – 33 osoby uczestniczące systematycznie.
5. Turystyczne i sportowo – rekreacyjne, w których uczestniczyło 1127 osób.
6. Nauka gry na instrumentach – 21 osób.

Rok 2021 (Pandemia):

1. Podczas ferii zimowych zorganizowano konkursy i teatryki online, zajęcia stacjonarne były odwołane.
2. Konkurs na Kaszubską Walentynkę – online.
3. Konkurs na najładniejszą pisanekę – online.
4. Dzień Dziecka – Piknik na stadionie sportowym dla przedszkolaków i klas I – III.
5. Turniej piki nożnej o Puchar Starosty.
6. Warsztaty wrotkarsko – rolkarskie w okresie wakacji – 3 warsztaty po około 20 osób.
7. Festyn Przywitanie Lata – lipiec 2021 r.
8. Półmaraton Wrotkarski o Puchar Wójta Gminy Lipusz.
9. Wakacyjne turnieje piłki nożnej z cyklu Grand Prix Lipusza 2021 – 4 turnieje po około 80 osób.
10. Wakacyjne turnieje siatkówki plażowej z cyklu Grand Prix Lipusza 2021 – 4 turnieje po około 20 osób.
11. Święto Lipusza z Ogólnopolską Imprezą Biegową Kaszuby Biegają „VIII Pętla Tuskowska Matka”.
12. Sierpniowe Spektakle Teatralne w Plenerze – 4 spotkania po około 30 osób.
13. Wystawa makiet kolejowych – wrzesień 2021 r.
14. I Rajd Niepodległości – listopad 2021 r.
15. Przedstawienia teatralne w sali GOKSiR Lipusz – 4 spotkania po około 110 osób.
16. Warsztaty pieczenia pierników dla klas I – III łącznie około 180 osób.
17. Turnieje tenisa stołowego – 4 turnieje po około 30 osób.

Zajęcia sekcji, kół zainteresowań i szkółek odbywające się w GOKSiR Lipusz w 2021 roku były ograniczone przez panującą pandemię:

1. Język angielski – 104 osoby uczestniczące systematycznie.
2. Zajęcia taneczne – 30 osób uczestniczących systematycznie.
3. Szachy – 23 osoby uczestniczące systematycznie.
4. Zajęcia z aerobiku – 35 osób uczestniczących systematycznie.
5. Nauka gry na instrumentach – 25 osób uczestniczących systematycznie.

Rok 2022:

1. W okresie ferii zimowych zorganizowano: wyjazdy do kina Remus (2 wyjazdy), na kręgielnię Chojnicach (2 wyjazdy) i basen w Bytowie (2 wyjazdy). Średnio każdy wyjazd liczył ok. 40 – 45 osób, warsztaty plastyczne (2 spotkania po 30 osób), teatryki (2 spotkania po około 100 osób).
2. Przedstawienia teatralne w sali GOKSiR Lipusz (4 razy). Średnio na każdym przedstawieniu obecnych było około 100 osób.
3. Harpagan – Ekstremalny Rajd na orientację – łącznie startowało około 1300 osób.
4. Warsztaty wrotkarsko – rolkarskie w okresie wakacji – 6 warsztatów po około 20 osób.
5. Olimpiada Kaszubska zorganizowana wraz z Zrzeszeniem Kaszubsko – Pomorskim w Lipuszu.
6. Dzień Dziecka – Piknik na stadionie sportowym dla przedszkolaków i klas I – III – organizowany wspólnie z Zespołem Szkół w Lipuszu.

7. Otwarcie ścieżki dydaktycznej w Płocicach połączone z festynem rodzinnym.
8. II Półmaraton Wrotkarski o Puchar Wójta Gminy Lipusz.
9. Wakacyjne turnieje piłki nożnej cyklu Grand Prix Lipusza 2022 – 4 turnieje po około 80 osób.
10. Wakacyjne turnieje siatkówki plażowej z cyklu Grand Prix Lipusza 2022 – 4 turnieje po około 20 osób.
11. Święto Lipusza – lipiec 2022 r.
12. Sierpniowe Spektakle Teatralne w Plenerze – 4 spotkania po około 30 osób.
13. II Rajd Niepodległości.
14. Warsztaty pieczenia pierników dla klas I – III – łącznie około 180 osób.
15. Kiermasz Świąteczny – Spotkanie Mikołajkowe.
16. Turnieje tenisa stołowego – 4 turnieje po około 30 osób.

Zajęcia sekcji, kół zainteresowań i szkólek odbywające się w GOKSiR Lipusz w 2022 roku:

1. Język angielski – 97 osób uczestniczących systematycznie.
2. Zajęcia taneczne – 30 osób uczestniczących systematycznie.
3. Szachy – 28 osoby uczestniczące systematycznie.
4. Zajęcia z aerobiku – 45 osób uczestniczących systematycznie.
5. Nauka gry na instrumentach – 16 osób uczestniczących systematycznie.
6. Turystyczne oraz sportowo – rekreacyjne w których uczestniczyło łącznie 2225 osób.

Program wspierający rodziny wielodzietne w Gminie Lipusz to **Lipuska Karta Dużej Rodziny**. Celem programu jest między innymi promocja modelu rodziny wielodzietnej, kształtowanie jej pozytywnego wizerunku jak również zwiększenie szans rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych.

Lipuska Karta Dużej Rodziny uprawnia do korzystania z ulg dla dużych rodzin, które zamieszkują na terenie Gminy Lipusz. Program funkcjonuje od 1 czerwca 2015 roku. Karta ułatwia rodzinom korzystanie z oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej. Rodziny 3+ otrzymują zniżkę na bilety wstępu i zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Lipuszu, Kościerskim Domu Kultury – kino Remus, Kompleksie Basenowo – Rekreacyjnym w Bytowie, oraz Kaszubskim Centrum Sportowo – Rekreacyjnym Aqua Centrum w Kościerzynie.

W naszej gminie z Lipuskiej Karty Dużej Rodziny w 2020 roku korzystały **402 osoby**, w roku następnym było to **338 osób**, natomiast w roku 2022 – **365 osób**.

W celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji i umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej, uczeń zamieszkały na terenie Gminy Lipusz może otrzymać pomoc materialną o charakterze socjalnym w postaci:

- stypendium szkolnego,
- zasiłku szkolnego.

Pomoc materialna przysługuje:

- uczniom szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych –do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. roku życia;
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno – wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

W ostatnich latach obserwujemy sukcesywny spadek wniosków o przyznanie **stypendium szkolnego**. W roku szkolnym **2020/2021** przyznano decyzjami administracyjnymi stypendia szkolne dla **85 uczniów** z terenu Gminy Lipusz. W roku szkolnym **2021/2022** uczniów otrzymujących to stypendium było **56**, a w ostatnim roku szkolnym **2022/2023** jest to liczba **58 uczniów**.

W ramach zadań zleconych Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu zajmuje się organizacją i świadczeniem **Specjalistycznych Usług Opiekuńczych**. Są to usługi przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone w miejscu zamieszkania tych osób przez odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów. Usługi te obejmują uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Na terenie Gminy Lipusz Specjalistycznymi Usługami Opiekuńczymi są objęte dzieci ze spektrum autyzmu. **W każdym z minionych trzech lat wspomniane usługi były świadczone wobec 3 dzieci.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu współpracując ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz kwalifikował rodziny do otrzymywania paczek żywnościowych w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ)**. Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Skierowany jest do grupy osób najbardziej potrzebujących. Są to osoby o niskim dochodzie, bezdomne, niepełnosprawne, bezrobotne, rodziny wielodzietne, migranci, mniejszości narodowe, których dochód nie przekracza 220% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

Dane dotyczące pomocy żywnościowej w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa w latach 2020 - 2022** w Gminie Lipusz przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Podprogram 2019 Okres dystrybucji Żywności: I 2020 r. –IX 2020 r.	Podprogram 2020 Okres dystrybucji żywności: XII 2020 r. – IX 2021 r.	Podprogram 2021 Okres dystrybucji żywności: II 2022 r. – IX 2022 r.
Liczba osób / rodzin korzystających ze wsparcia	581 /173	553 / 171	676 / 214
Liczba osób/rodzin z Ukrainy		-	58 / 21

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu w 2020 roku zgłosił czternaście rodzin z terenu Gminy Lipusz do otrzymania pomocy z programu **Szlachetna Paczka**. W roku 2021 zgłoszonych rodzin było osiem. Część z tych rodzin otrzymała z tego tytułu wsparcie rzeczowe.

V. Adresaci Programu

Niniejszy program adresowany jest do rodzin z terenu Gminy Lipusz, przeżywających trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W tym rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, a także już przebywających w pieczy zastępczej, dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, demoralizacją, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Część działań skierowana jest do osób pracujących z rodzinami objętymi pomocą.

VI. Cele, działania i wskaźniki Programu

Cel główny

Zintegrowane wsparcie na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych rodzin.

DZIAŁANIA

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej w zakresie pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i wychowawczych.
- Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży w ramach realizacji rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.
- Wsparcie rodzin ubogich i wielodzietnych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD)
- Rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami pomocowymi w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinom np. Szlachetna Paczka, Caritas;
- Przyznanie dzieciom i młodzieży wsparcia w formie stypendiów socjalnych.
- Świadczenie rodzinom specjalistycznego wsparcia m.in. poprzez objęcie dzieci specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.
- Umożliwienie dzieciom i młodzieży uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego.
- Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny, oraz programu gminnego – Lipuska Karta Dużej Rodziny.

WSKAŹNIKI

- liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe i rzeczowe w ramach pomocy społecznej,
- liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem,
- liczba osób/rodzin korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD),
- liczba przyznanych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci biorących udział w koloniach finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku,
- liczba rodzin korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych,
- liczba rodzin, które otrzymały Lipuską Kartę Dużej Rodziny.

2. Interdyscyplinarna pomoc rodzinom zagrożonym kryzysem lub będących w sytuacjach kryzysowych.

DZIAŁANIA

- Przydzielenie asystenta rodziny, który podejmie działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.
- Prowadzenie przez pracownika socjalnego bezpośredniej pracy socjalnej z rodziną w ramach kontraktu socjalnego.
- Działania pomocowe Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy lub zaniedbania wobec dziecka. Praca z ofiarami i sprawcami przemocy.
- Prowadzenie interdyscyplinarnego monitoringu rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe.
- Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako organu, działającego w ramach profilaktyki i wspierania rodzin dotkniętych problemem uzależnienia i współuzależnienia.
- Umożliwienie skorzystania z bezpłatnej pomocy psychoterapeutycznej i pedagogicznej na terenie Gminy Lipusz, gdzie zatrudniony jest certyfikowany terapeuta uzależnień i pedagog.
- Współpraca z Posterunkiem Policji w Dziemianach w ramach działań prewencyjnych i monitorujących.
- Współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi w celu przywrócenia w rodzinie stabilności i bezpieczeństwa.
- Współpraca z instytucjami pomocowymi w ramach zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz pomocy po stwierdzeniu demoralizacji.
- Współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej w Kościerzynie w ramach pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej dla rodzin znajdujących się w kryzysie.
- Zorganizowanie zajęć edukacyjnych w formie warsztatów, podnoszących kompetencje rodzicielskie.

- Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz pomocy specjalistów m.in. psychologa, psychiatry dziecięcego i dla dorosłych, terapeuty uzależnień, radcy prawnego, pedagoga) poza terenem Gminy Lipusz.

WSKAŹNIKI

- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny,
- liczba rodzin współpracujących z pracownikiem socjalnym na podstawie kontraktu socjalnego,
- liczba wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- liczba Niebieskich Kart założonych w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie,
- liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty,
- liczba wniosków do GKRPA w Lipuszu,
- liczba osób korzystających ze specjalistycznych porad, terapii,
- liczba osób uczestniczących w warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie.

3. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, także rodzin biologicznych po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

DZIAŁANIA

- Zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
- Prowadzenie monitoringu sytuacji rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.
- Opracowanie przez asystenta rodziny odpowiedniej dokumentacji służącej diagnozowaniu i ocenianiu sytuacji rodziny. Modyfikowanie dokumentacji w trakcie współpracy z rodziną w zależności od potrzeb.
- Diagnozowanie przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego rodzin dysfunkcyjnych na podstawie wywiadów, rozmów i współpracy z instytucjami jako punkt wyjścia do opracowania kontraktu socjalnego i planu pracy z rodziną.
- Wypracowanie przez asystenta rodziny i samą rodzinę planu pracy, który nadaje kierunek działaniom i stanowi indywidualny dla każdej rodziny miernik do określania skuteczności podjętych działań.
- Wspieranie i doradztwo ze strony asystenta rodziny w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, aktywizacji zawodowej i społecznej, gospodarowania budżetem domowym, załatwiania spraw urzędowych, poprawy relacji w rodzinie, wypracowania sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Motywowanie przez Asystenta rodziny członków rodzin do podejmowania działań (zgodnie z planem pracy) eliminujących dysfunkcyjność, np. podjęcie terapii dla osób uzależnionych, sprawców przemocy.
- Podnoszenie kompetencji rodzicielskich poprzez udzielanie indywidualnych konsultacji wychowawczych oraz motywowanie rodziców do udziału w szkoleniach i warsztatach dla rodziców; udostępnianie fachowej literatury.
- Zintensyfikowana praca socjalna z rodziną polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich.

- Współpraca ze szkołą w zakresie udzielania wsparcia pedagogicznego i doradczego uczniom i rodzicom, kierowania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, udziału w dodatkowych zajęciach dla uczniów z trudnościami w nauce oraz funkcjonowaniu społecznym.
- Współpraca Asystenta rodziny z pedagogiem szkolnym, wychowawcami i nauczycielami w celu poprawy sytuacji szkolnej dzieci.
- Wspieranie przez Asystenta rodziny rodziców, którzy ze względu na niepełnosprawność oraz inne ograniczenia nie są w stanie optymalnie pomóc swoim dzieciom w zakresie wywiązywania się z obowiązków szkolnych.
- Objęcie rodziny biologicznej wsparciem asystenta rodziny, który podejmuje współpracę i działania zgodnie z ustalonym z rodziną planem pracy.
- Współpraca asystenta rodziny z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w ramach skoordynowania planu pracy z rodziną z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- Udział asystenta rodziny w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.
- Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną dysfunkcyjną.

WSKAŹNIKI

- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny,
- liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w wyniku zrealizowania ustalonego planu pracy,
- liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w wyniku zaprzestania współpracy przez rodzinę (brak realizacji planu pracy),
- liczba rodzin objętych monitoringiem po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny,
- udział asystenta rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach podnoszących kwalifikacje.
- liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej (ograniczenie władzy rodzicielskiej poprzez nadzór kuratora),
- liczba dzieci umieszczonych / przebywających w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.

VII. Przewidywane efekty

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- wzrost poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców oraz wyeliminowanie niewłaściwych postaw rodzicielskich,
- zapewnienie dzieciom warunków do właściwego rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego,

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym,
- podejmowanie przez członków rodzin odpowiednich terapii (dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy, sprawców przemocy),
- wzrost umiejętności interpersonalnych między członkami rodzin, prowadzący do umiejętności konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- zapobieganie demoralizacji osób nieletnich poprzez zmianę zachowań i postaw całej rodziny,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i rodzin, współpraca instytucji organizujących wypoczynek,
- pozostawanie dzieci w rodzinach biologicznych,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- dalszy rozwój współpracy między instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz,
- podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z rodziną dysfunkcyjną.

VIII. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025 odbywać się będzie w ramach środków z:

- budżetu państwa,
- budżetu gminy,
- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Realizatorzy Programu

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025 są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu,
- Urząd Gminy w Lipuszu,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz,
- Zespół Szkół w Lipuszu,
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Lipuszu,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Lipuszu,
- Posterunek Policji w Dziemianach,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz,
- Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Michała Archanioła w Lipuszu,
- Gabinetem Psychoterapii i Terapii Uzależnień w Węsiarach w celu terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i innych środków uzależniających (Specjalista Psychoterapii i Terapii Uzależnień w trakcie certyfikacji, Pedagog przyjmuje w Punkcie Konsultacyjnym w Lipuszu);

We współpracy z instytucjami o charakterze powiatowym:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Kościerzynie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kościerzynie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Kościerzynie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kościerzynie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie,

Ponadto inne instytucje, organizacje i stowarzyszenia, które w swej działalności zajmują się problemami społecznymi (m.in. Stowarzyszenie Bank Żywności w Chojnicach, Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Szlachetna Paczka, Caritas).

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu.

X. Ewaluacja i monitorowanie Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Ewaluacja i monitoring Programu zależne będą od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Z kolei monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji oraz planowanie dalszych działań. Przyczyni się też do doskonalenia dotychczas ustalonych. Monitoring i ewaluacja zapisów programowych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań. Dla właściwego funkcjonowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywane Wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu corocznie będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe łącznie ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.

XI. Podsumowanie

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 w Gminie Lipusz ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie przeżywającej trudności. Skuteczność planowanych działań będzie możliwa przy współpracy i zaangażowaniu wszystkich sił istniejących w środowisku lokalnym i dalszym, które mają działać na rzecz wspierania rodziny.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska

Uzasadnienie

do uchwały Nr LIII/338/2023 Rady Gminy Lipusz z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025.

Obowiązek podjęcia projektowanej uchwały wynika z art. 176 pkt 1 oraz art. 179, ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.), które nakładają na gminy obowiązek uchwalenia i realizacji 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2023 – 2025 jest zintegrowane wsparcie rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Program zawiera cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych rodzin.
2. Interdyscyplinarna pomoc rodzinom zagrożonym kryzysem lub będących w sytuacjach kryzysowych.
3. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, także rodzin biologicznych po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Realizacja tych celów pozwoli na przywracanie rodzinom zdolności do przewycięzania ich problemów opiekuńczo – wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska